

Rok IV

Nr. 10.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 1 października 1929 r.

Redakcja i Administracja:

Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

T R E Ś Ć :

Pozycja:	str.
143. Rozporządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie kwalifikacyj do nauczania w szkołach specjalnych	278
144. Zarządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie nadania Statutu Państw. Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Wilnie	280
145. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie organizacji nauki na Państw. Kursach Naucz.	281
146. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie prowadzenia ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich	283
147. Okólnik M. W. R. i O. P. i K. O. S. Wil. w sprawie Rad i Komitetów Rodzicielskich przy szkołach	285
148. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie zmiany wzoru umowy z naucz. kontraktowymi	286
149. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie taks szkolnych w szkołach średnich	286
150. Zarządzenie K. O. S. Wil. w sprawie ponownego ogłoszenia okólnika M-wa Skarbu w sprawie diet i kosztów podróży	290
151. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie międzynarodowego dnia oszczędności	294
152. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie obchodu 150-lecia śmierci Kazimierza Pułaskiego	295
153. Ogłoszenia urzędowe	296
154. Komunikaty i zawiadomienia	297
155. Ruch służbowy	298
156. Dział nieurzędowy	306

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 czerwca 1929 r.

w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania w szkołach powszechnych specjalnych.

Na podstawie art. 14 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) zarządzam co następuje:

§ 1. Osoby, nauczające w szkołach powszechnych specjalnych, t. j. przeznaczonych dla dzieci głuchoniemych, ociemniałych i psychicznie anormalnych (upośledzonych umysłowo lub moralnie) dzielą się na nauczycieli i instruktorów.

§ 2. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych posiada nauczyciel, który oprócz kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych, określonych w art. 1 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258), uzyskał dyplom Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

§ 3. Nadto kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych śpiewu i muzyki, rysunków, robót ręcznych, gospodarstwa domowego, ćwiczeń cielesnych, języka obcego, względnie innego przedmiotu oznaczonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego mogą uzyskać osoby, które posiadają kwalifikacje przewidziane w ustępie drugim art. 1 lub w art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 258) po stwierdzeniu, że uczyły w szkołach specjalnych co najmniej dwa lata z ogólną oceną nie niższą, niż zadowolającą.

Przyznawanie kwalifikacyj w tych przypadkach zastrzeżone jest Ministrowi Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 4. Kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych nauki rzemiosł i wykonywania takich rodzajów pracy, które wymagają zdobycia niezbędnych wiadomości teoretycznych oraz nabycia biegłości i wprawy, jak również specjalnych przedmiotów zawodowych wraz z ćwiczeniami, zaliczonych przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego do tej kategorii przedmiotów, posiada osoba, mająca kwalifikacje wymienione w art. 18 — 25 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271).

§ 5. Kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych posiada osoba, mająca kwalifikacje wymienione w art. 26 — 28 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 r. o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271).

§ 6. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach przyznać kwalifikacje zawodowe do nauczania

w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych osobom, posiadającym inne niż wymienione w §§ 2—5 przygotowanie do zawodu, jeżeli pracowały co najmniej dwa lata w szkołach specjalnych, a praca ta została uznana za wybitną.

§ 7. Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego może w wyjątkowych wypadkach zezwalać na zatrudnienie osób nieposiadających kwalifikacyj zawodowych do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych, jednakże nie dłużej niż do końca trzeciego roku szkolnego od daty zatrudnienia danej osoby.

§ 8. Kwalifikacje zawodowe do nauczania i kwalifikacje instruktor-skie określone niniejszem rozporządzeniem są zarazem kwalifikacjami zawodowymi, wymaganymi do ustalenia w państwowej służbie nauczycielskiej w myśl art. 8 i 146 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli, której tekst jednolity ogłoszony został w załączniku do rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Rolnictwa z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47, poz. 462).

Przepisy przejściowe.

§ 9. Za posiadających kwalifikacje zawodowe do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych specjalnych oraz do ustalenia uważa się nauczycieli, którzy do dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uzyskali:

- a) dyplom b. Państwowego Instytutu Fonetycznego im. Jana Sierzyńskiego w Warszawie, albo
- b) świadectwo z ukończenia b. Państwowego Seminarjum Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, albo
- c) świadectwo z ukończenia w 1921 r. b. Państwowego Kursu Seminarijnego w Warszawie dla nauczycieli szkół specjalnych, albo
- d) dyplom uzyskany po złożeniu egzaminu państwowego dla nauczycieli głuchoniemych według regulaminu zatwierdzonego przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, albo
- e) świadectwo z egzaminów złożonych na Państwowym Kursie dla nauczycieli dzieci małodolnych i z wadami charakteru, odbytym w Warszawie w 1919/20 roku szkolnego, albo
- f) świadectwo z egzaminu na nauczyciela w zakładach dla głuchoniemych, uzyskane według regulaminu egzaminów dla nauczycieli i nauczycielek zakładów dla głuchoniemych, wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 20 grudnia 1911 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 220), lub świadectwo z egzaminu na przełożonego zakładu dla głuchoniemych na podstawie takiegoż regulaminu z dnia 20 grudnia 1911 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 224), albo
- g) świadectwo z egzaminu na nauczyciela zakładu dla ociemniałych uzyskane według regulaminu egzaminów dla nauczycieli zakładów dla ociemniałych, wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 12 maja 1912 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 477) lub świadectwo z egzaminu na przełożonego zakładu dla ociemniałych na podstawie takiegoż regulaminu z dnia 12 maja 1912 r. (Z. Bl. d. U. V. Nr. 481), albo
- h) świadectwo z egzaminu na nauczyciela szkół pomocniczych (Hilfs-

schulen), uzyskane według regulaminu wydanego przez Pruskiego Ministra Spraw Duchownych i Oświaty dnia 1 października 1913 r. (Z. Zb. d. U. V. Nr. 799), albo

- i) świadectwo egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli dzieci ciemnych, głuchoniemych, umysłowo upośledzonych i zaniedbanych, uzyskane na mocy art. 5 przepisów, dotyczących egzaminów kwalifikacyjnych dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych i wydziałowych w Galicji, wydanych na podstawie galicyjskiej ustawy krajowej z dnia 12 lipca 1907 r. (austr. (Dz. U. kraj. Nr. 101), lub na mocy art. V Przepisów Ministra Wyznań i Oświaty w Wiedniu z dnia 31 lipca 1886 r. Nr. 6033 (Dziennik Rozporządzeń Ministerjalnych z 1886 r. Nr. 52), albo
- k) świadectwo nauczycielskie, zawierające także kwalifikacje do udzielania nauki głuchoniemym i ociemniałym na podstawie praktyki i egzaminu w Instytucie Głuchoniemych i ociemniałych w Warszawie.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Warszawa, dnia 15 czerwca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 49, poz. 405).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *Sł. Czerwiński.*

144

Z A R Z Ą D Z E N I E

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 lipca 1929 r.

w sprawie nadania statutu Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Wilnie.

Państwowej Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej w Wilnie nadają Tymczasowy Statut państwowych szkół rzemieślniczo-przemysłowych z dn. 1 marca 1921 r. Nr. 902/21 S. III (Dz. Urzędowy Ministerstwa W. R. i O. P. Nr. 3 poz. 28 z 1921).

Warszawa, dnia 13 lipca 1929 r. Nr. III T.-5167/29.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Sł. Czerwiński.*

O K Ó L N I K

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do Kuratorów Okręgów Szkolnych, Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego
i Liceum Krzemienieckiego**

**w sprawie programu i organizacji nauki na Państwowych Kursach
Nauczycielskich.**

1. Na państwowych kursach nauczycielskich obowiązuje program nauki przedmiotów pedagogicznych dla państwowych seminarjów nauczycielskich z uwzględnieniem poniższych zastrzeżeń.

1. Rozkłady materiału i plan pracy należy ułożyć i wykonać tak, aby teoria z praktyką pedagogiczną stanowiły organiczną całość.

2. Za podstawę praktycznego pedagogicznego przygotowania słuchaczy przyjmuje się pracę w niższych oddziałach wysoko zorganizowanej szkoły ćwiczeń ze szczególnem uwzględnieniem pierwszych lat nauczania.

3. Do zagadnień metodycznych, związanych z nauczaniem poszczególnych przedmiotów, występujących w wyższych oddziałach szkół powszechnych, należy przystąpić dopiero wówczas, gdy uczniowie wykazą dostateczną znajomość podstawowych zasad nauczania w oddziałach niższych i zadowolające praktyczne ich opanowanie. Nie chodzi przytem o systematyczne opracowanie kursu metodyki każdego z tych przedmiotów, lecz o omówienie postulatów metodycznych, pomocy naukowych i odpowiedniej literatury w związku z hospitacjami i lekcjami próbnymi uczniów.

4. Nauczanie dydaktyki ogólnej i metodyki przedmiotów i zajęć w szkole powszechnej należy prowadzić, — gdzie tylko warunki temu będą sprzyjały, — w ścisłej łączności z hospitacjami i praktyką pedagogiczną uczniów. Wydzielenie w planie osobnych godzin na praktykę pedagogiczną należy rozumieć jako dyrektywę, normującą ogólny wymiar czasu, przeznaczanego na zajęcia praktyczne dla całego kursu względnie mniejszych jego zespołów.

Nauczyciel przedmiotów pedagogicznych powinien tak rozłożyć czas, wyznaczony na zajęcia teoretyczne i praktyczne, aby dobrane przez niego zagadnienia mogły być omówione treściwie i wyczerpująco. Każdy uczeń winien przytem odbyć co najmniej 10 lekcji próbnych.

Odpowiednio należy też organizować konferencje pedagogiczne dla uczniów kursu, mając na uwadze postulat, aby zasadniczą ich treść stanowiło gruntowne opracowanie i stopniowe rozwijanie zagadnień dydaktycznych i pedagogicznych.

W konferencjach prócz dyrektora i nauczyciela przedmiotów pedagogicznych biorą również udział nauczyciele szkoły ćwiczeń, w których oddziałach lekcje się odbyły. Na życzenie dyrektora względnie nauczyciela przedmiotów pedagogicznych nauczyciele ci mogą przeprowadzić konferencję z uczniami kursu, zwłaszcza wówczas, gdy się na nich będzie rozważało zagadnienia metodyczne, związane z nauczaniem w oddziałach wyższych przedmiotów, do których nauczyciele ci posiadają specjalne przygotowanie.

Pozatem należy organizować dla uczniów kursu hospitacje całodzienne, na których — po należytem przygotowaniu — część lekcji przeprowadzą uczniowie sami wobec nauczycieli szkoły ćwiczeń. Hospitacje te mogą odbywać się pojedynczo albo w grupach po kilku naraz, przy czem obowiązuje każdego z nich przynajmniej jedna hospitacja w każdym z niższych oddziałów. Z zajęć tych prowadzą dzienniczki, które przedkładają zainteresowanym nauczycielom szkoły ćwiczeń, a następnie nauczycielowi przedmiotów pedagogicznych. Lekcje przeprowadzone przez uczniów na hospitacjach całodziennych, zalicza się do wyżej podanego, obowiązującego ich wymiaru lekcji próbnych.

5. Dobór zagadnień w nauczaniu przedmiotów teoretycznych (psychologii, historii wychowania, pedagogiki z organizacją szkolnictwa, a także higieny) winien pozostawać w ścisłym związku z praktyką pedagogiczną. Dla opracowania więc teoretycznego np. jakiegoś działu psychologii należy przedewszystkiem zatroszczyć się, aby uczniowie zgromadzili dostateczną ilość odpowiednich obserwacji własnych nad dziećmi szkoły ćwiczeń na ten temat i zwrócili baczną uwagę na związane z tematem zagadnienia, wyłonione z praktyki pedagogicznej. Rozważania teoretyczne nad materiałem, zdobytym z poczynionych nad dziećmi obserwacji i uzyskanym z odpowiednio dobranej lektury pedagogicznej, powinny zmierzać do rozbudzenia w słuchaczach poczucia doniosłości poczyniań wychowawczych na terenie szkoły powszechnej i doprowadzić do takiego opanowania przez nich wiedzy pedagogicznej, aby umieli na podstawie tej wiedzy — zgodnie z potrzebami i celami szkoły — planowo kształtować swoją pracę.

6. W ramach tak zakreślonych zamierzeń przeznacza się nauce pedagogiki i organizacji szkolnictwa rolę przedmiotu, który ma pobudzić w słuchaczach żywotne refleksje nad zadaniem szkoły powszechnej, jako instytucji społecznej i wychowawczej i przyczynić się do uporządkowania i zsyntetyzowania wiedzy, zdobytej przez słuchaczy na zajęciach teoretycznych i praktycznych.

II. Naukę przedmiotów artystyczno-technicznych należy ściśle dostosować do programowych potrzeb szkoły powszechnej i przeprowadzić ją w uzgodnieniu z postulatami, jakie będą wynikały z kolejnego opracowania podstawowych zagadnień dydaktycznych, przewidzianych w rozkładzie materiału z przedmiotów pedagogicznych. Nauczyciele przedmiotów artystyczno-technicznych powinni zatroszczyć się o to, aby odpowiednio dobrane partje materiału opracować o ile możliwości w czasie, w którym staną się one aktualne w praktyce pedagogicznej uczniów kursu. Nawiązując do odnośnych wskazań w programach dla szkół powszechnych, wypadnie rozpocząć zajęcia od charakterystyki uzdolnień i prac dziecięcych na poszczególnych stopniach rozwoju dziecka, a następnie przeprowadzić usprawniające ćwiczenia techniczne uczniów kursu i omówić wskazówki metodyczne z powołaniem się na istniejącą w danym zakresie literaturę i obserwacje, poczynione na lekcjach w szkole ćwiczeń. Ograniczając wywody teoretyczne do niezbędnego minimum, należy położyć nacisk na praktyczne ćwiczenia usprawniające.

Szczególną uwagę należy zwrócić na omówienie z uczniami możliwości łączenia nauki przedmiotów artystyczno-technicznych z innymi przedmiotami, udzielanymi w szkole powszechnej, zwłaszcza w oddzia-

łach niższych, podać im odpowiednie wzory i zatroszczyć się o należyte usprawnienie uczniów kursu w tym kierunku.

Zarys metodyki tych przedmiotów wypadnie podać uczniom kursu w ostatnich miesiącach roku szkolnego w postaci zestawienia uzyskanych wyników pracy w szkole ćwiczeń.

Przy nauce rysunków należy uwzględnić w dostatecznej mierze liter-
nictwo i kaligrafię.

Pozatem obowiązują również w odniesieniu do przedmiotów arty-
styczno-technicznych wskazówki, zawarte w programach nauki dla pań-
stwowych seminarjów nauczycielskich.

Warszawa, dnia 3 lipca 1929 r. (Nr. II. 17645-29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

(—) *Sł. Czerwiński.*

146

OKÓLNİK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

do Kuratorów wszystkich Okręgów Szkolnych, Wydziału Oświe-
cenia Publicznego w Województwie Śląskiem i do Dyrekcji szkół
średnich ogólnokształcących

w sprawie prowadzenia ćwiczeń cielesnych w szkołach średnich ogólnokształcących przy wymiarze 3 godzin tygodniowo.

Przy wprowadzaniu, w myśl zarządzenia z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II. 235-29 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. 1929 Nr. 1 (208) poz. 1), nowych planów godzin szkolnych, przeznaczenie we wszystkich klasach gimnazjów państwowych od początku roku szkolnego 1929-30 po 3 godziny tygodniowo na lekcje obowiązkowe ćwiczeń cielesnych może nasunąć pewne trudności, wynikające tak z braku wystarczającej ilości sal gimnastycznych, jak również z niemożliwości objęcia przez nauczyciela ćwiczeń cielesnych, którym szkoła rozporządza, wszystkich potrzebnych godzin. Ponieważ trudności te nie powinny powodować odchyień od ustalonego wymiaru 3 godzin obowiązkowych lekcji ćwiczeń cielesnych, rozwiązania ich należy szukać w następujących środkach zaradczych lub zastępczych:

1. Przedewszystkiem więc w razie konieczności można z liczby 3 godzin obowiązkowych ćwiczeń cielesnych — tylko 2 godziny poświęcić gimnastyce metodycznej, zaś jedną godzinę grom, zabawom ruchowym i sportom.

2. W gimnazjach, liczących 8—10 oddziałów, można na trzeciej godziny w tygodniu, przeznaczone na gry i zabawy ruchowe, łączyć razem po dwa najbliższe starszeństwem oddziały, względnie dwie klasy, o ile liczebność ich nie przekracza 50 ćwiczących. Lekcje te powinny być prowadzone na boiskach, w planie zaś godzin należy o ile możliwości przewidzieć je na koniec rozkładu zajęć szkolnych, aby młodzież mogła wra-

cać wcześniej do domu, gdyby wskutek warunków atmosferycznych godzina ta wyjątkowo odpaść musiała.

3. W gimnazjach, w których jeden nauczyciel ćwiczeń cielesnych nie może objąć wszystkich godzin wychowania fizycznego, należy zaangażować drugiego nauczyciela ćwiczeń cielesnych, a w razie niemożności powierzenia nauczania fachowcowi, należy powierzyć trzecie godziny, przeznaczone na gry i zabawy we wszystkich lub niektórych klasach, jednemu z nauczycieli danej szkoły, obeznanemu z prowadzeniem gier, zabaw ruchowych i sportów, zwłaszcza posiadającemu odpowiednie do tego uprawnienia. I w tym wypadku można również zastosować łączenie klas na lekcje gier i zabaw ruchowych.

W wypadku, gdy wychowanie fizyczne w jednej klasie prowadzi z konieczności dwu nauczycieli (fachowiec gimnastykę metodyczną, a drugi gry i zabawy), stawia ocenę okresową i roczną z wychowania fizycznego nauczyciel ćwiczeń cielesnych, nauczyciel zaś, prowadzący zastępczo gry i zabawy ruchowe, komunikuje mu tylko swoje spostrzeżenia, zachowując jednak pełne prawo nauczyciela, uczącego w danej klasie, w ocenie pilności i sprawozdania ucznia.

4. Gdy w zakładach, liczących więcej niż 10 oddziałów, nie wystarcza gimnastyczna sala szkolna, należy wypożyczyć odpowiednią salę innej szkoły, możliwie najbliższej, o ile ta nie jest jeszcze całkowicie zużytkowana na cele szkolne. W gimnazjach, nie posiadających własnych sal gimnastycznych, posiadających jednak aule szkolne, należy przede wszystkim je właśnie zużytkować dla celów wychowania fizycznego, zwłaszcza w okresie zimowym, po odpowiednim ich przystosowaniu (siatki w oknach i t. p.).

5. O ile w gimnazjach, liczących więcej niż 10 oddziałów, jest jedna sala gimnastyczna i nie można wypożyczyć sali w pobliżu szkoły, należy przede wszystkim zużytkować posiadaną aulę szkolną, następnie boisko i najbliższe tereny, przeznaczone na cele sportowe, bez względu na porę roku, biorąc pod uwagę ochronę zdrowia młodzieży szkolnej.

W tym wypadku należy postępować w myśl następujących przykładów:

- a) przy 33 godzinach, przypadających tygodniowo na ćwiczenia cielesne, uczniowie każdej z klas VI, VII i VIII będą korzystali dwa razy z sali gimnastycznej i raz z boiska, a przy 36 godzinach tygodniowo — raz z sali gimnastycznej i dwa razy z boiska (w klasie VII ewentualnie jedna godzina przypadnie na higienę szkolną w myśl zarządzenia Nr. II. 14930-29 z dnia 23 czerwca 1929 r.);
- b) przy wymiarze powyżej 36 godzin tygodniowo, pozostałe godziny przeniesie się w analogiczny sposób na klasy niższe, z uwzględnieniem przytem dwóch godzin ćwiczeń metodycznych dla każdej klasy i jednej lekcji boiskowej;
- c) lekcje boiskowe z reguły można stosować i w zimniejszych porach roku, przyczem należy uwzględniać zawsze wiek ćwiczących i stopień ich zahartowania; np. młodzież starsza, bardziej odporna na przeziębienie, może ćwiczyć się na boisku nawet przy kilku stopniach poniżej 0.

6. O ile z powodu przypadkowych okoliczności lub z przyczyn, nie dających się usunąć, lekcje gimnastyki oraz gry i zabawy ulegają przer-

wie na czas pewien, należy godziny na nie przeznaczone zużytkować na piesze wycieczki (wędrowki) turystyczne.

7. W szkołach koedukacyjnych zasadą musi być odrębne prowadzenie ćwiczeń cielesnych dla grup męskich i żeńskich, przyczem mogą być łączone oddziały lub klasy, najbliższe starszeństwem wieku. Łączenie dwu równoległych oddziałów lub najbliższych starszeństwem klas na lekcje wychowania fizycznego (gimnastyki metodycznej), prowadzone w salach, jest tylko wtedy celowe, gdy powstała w ten sposób grupa nie przekracza 40 ćwiczących, a wymiary i urządzenia sali na to pozwalają. Na boisku można prowadzić lekcje z całą klasą, dzieląc młodzież na grupę męską i żeńską. Przy niemożności łączenia klas należy organizować lekcje grupami, z których jedna ćwiczy w sali, druga na boisku — o ile szkoła posiada dwie siły nauczycielskie, lub o ile może powierzyć prowadzenie gier i zabaw nauczycielowi(ce) innego przedmiotu nauczania.

8. Okólnik niniejszy nie dotyczy prowadzenia zabaw i gier ruchowych w porze popołudniowej, które jest unormowane okólnikiem z dnia 19 czerwca 1926 r. (Dz. Urz. 1926 Nr 12 poz. 148).

Warszawa, dnia 13 lipca 1929 r. (Nr. 1 W. F. 3748 29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Sł. Czerwiński.*

147

OKÓLNİK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 lipca 1929 r. Nr. O. Prez. 6846/28.

w sprawie rad i komitetów rodzicielskich przy szkołach średnich i powszechnych.

Z uwagi na to, że znaczna część Rad i Komitetów rodzicielskich nie przeprowadziła dotychczas rejestracji, zechce Kuratorjum wydać polecenie wszystkim dyrekcjom szkół średnich i kierownictwom szkół powszechnych, by istniejącym przy szkołach tych Radom i Komitetom rodzicielskim, o ile nie są rejestrowane, zwróciły uwagę na potrzebę dokonania tej rejestracji.

Rejestracja winna być przeprowadzona zależnie od charakteru danej instytucji bądź na zasadzie postanowień dekretu o stowarzyszeniach z dnia 3 stycznia 1919 r. (Dz. U. Nr. 3, poz. 88) i rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. R. P. Nr. 19 z r. 1920 poz. 100), bądź na zasadzie ustawy z dnia 16 sierpnia 1923 r. o opiece społecznej (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 726).

Naczelnik Wydziału

(—) *M. Pollak.*

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 18.IX.1929 r. Nr 0 21499/29

Powyższy okólnik Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego podaje do wiadomości i zastosowania, a jednocześnie polecam Dyrekcjom Zakładów oraz Panom Inspektorom Szkolnym, by zwrócili uwagę Przewodniczących Rad i Komitetów rodzicielskich na rozporządzenie Ministerstwa i dopilnowali zarejestrowania tychże na podstawie rozporządzenia Komisarza Generalnego Ziem Wschodnich o stowarzyszeniach i związkach z dnia 25 września 1919 r., ponieważ na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego rejestracja winna się odbywać na podstawie wyżej cytowanego rozporządzenia.

Kurator Okręgu Szkolnego
St. Pogorzelski.

148

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego
do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego
i Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego

w sprawie zmiany wzoru umowy z nauczycielami kontraktowymi.

Ustęp drugi punktu 3-go wzoru umowy z nauczycielami kontraktowymi gimnazjów, seminarjów i szkół zawodowych, załączonego do okólnika z dnia 30 marca 1926 r. Nr. O. Prez. 1130/26 (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 6 poz. 50), zmienia się w ten sposób, że w wierszu drugim powołanego ustępu, po słowach „ćwiczenia wojskowe” skreśla się słowo „nie” tak, że ustęp ten brzmieć będzie: „Na wypadek powołania na perjo-dyczne ćwiczenia wojskowe będzie Pan przysługiwało prawo do wynagrodzenia, oznaczonego w niniejszej umowie”.

Warszawa, dnia 4 lipca 1929 r. (Nr. I. Prez. 4115-29).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Sł. Czerwiński.*

149

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

dn. 13 lipca 1929 r. Nr. II -- 19858-29,

w sprawie taks szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących.

Z mocą obowiązującą od początku roku szkolnego 1929—30, zatem od dnia 1 września 1929 r. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświece-

nia Publicznego wprowadza w szkołach średnich ogólnokształcących na okres roku szkolnego 1929-30 następujące taksy:

1. Taksa wstępna dla uczniów wступujących po raz pierwszy do państwowej szkoły średniej	3 zł.
2. Taksa za egzamin wstępny do klasy II lub wyższej oprócz VIII państwowej szkoły średniej	10 zł.
3. Taksa za egzamin wstępny z różnicy programów	4 zł.
4. Taksa za egzamin wstępny do klasy VIII-iej państwowej szkoły średniej	20 zł.
5. Taksa za egzamin prywatny, zdawany w państwowej szkole średniej (w Okręgach, w których te egzaminy istnieją)	20 zł.
6. Taksa za egzamin dojrzałości w szkołach średnich państwowych i prywatnych.	12 zł.
7. Taksa za pełny egzamin dojrzałości dla eksternów	60 zł.
8. Taksa za uzupełniający egzamin dojrzałości dla eksternów	15 zł.
9. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa rocznego lub półrocznego	5 zł.
10. Taksa za wydanie duplikatu świadectwa dojrzałości.	10 zł.
11. Taksa administracyjna rocznie.	110 zł.

Z powyższych taks jedynie taksy, wymienione pod pozycją 9 i 10, stanowią dochód państwowy i winny być wpłacane przez zainteresowanych do Kas Skarbowych na rachunek Kuratorjum do zarachowania na § 14 działu 5 (Szkolnictwo Średnie Ogólnokształcące) budżetu dochodowego Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Taksy wymienione w punktach 2, 3, 4 i 5, rozdzielają dyrekcje szkół pomiędzy egzaminatorów, względnie członków komisji egzaminacyjnych, jako wynagrodzenie za udział w komisjach, podobnie jak taksy za egzamin dla eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum. Na pobrane taksy dyrekcje wydają kwity ze specjalnego bloczka, opatrzone pieczęcią szkoły. Sumy poszczególne winny być wciągnięte na tę samą listę, na której są pokwitowania z podziału kwoty między egzaminatorów.

Egzamin wstępny do klasy I-iej jest bezpłatny, bezpłatny jest również egzamin do klasy IV-iej, o ile składa go uczeń, przechodzący do tej klasy bezpośrednio po ukończeniu klasy VII-iej siedmioklasowej szkoły powszechnej. Nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora szkoły i biorący udział w komisji egzaminacyjnej do klasy I, względnie IV-iej, żadnego wynagrodzenia z tego tytułu nie otrzymują.

Taksy wymienione pod pozycjami 6, 7 i 8 za egzamin dojrzałości szkoły państwowe i niepaństwowe wpłacają do dyspozycji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego na fundusz specjalny „Taksa administracyjna“ i przesyłają Kuratorjum wykaz uczniów(enic), od których taksy te zostały pobrane, oraz dowód wpłacenia łącznej kwoty. Kuratorjum po sprawdzeniu wykazy te wraz z dowodami wpłaty odsyła do Ministerstwa.

Taksy, wpłacone przez uczniów, zwrotowi zasadniczo niepodlegają. Wyjątkowo mogą być zwrócone taksy, wymienione w punktach 6, 7 i 8 i to tylko w tym wypadku, gdy uczeń (ekstern) z powodu zasłabnięcia lub choroby, powstałej po wpłaceniu taksy, egzaminowi poddać się nie może, względnie po wpłaceniu taksy do egzaminu dopuszczony nie zostanie.

Dochód z taks, wymienionych w punktach 1 i 11, winny dyrekcje szkół przekazywać za pośrednictwem Pocztovej Kasy Oszczędności na rachunek czekowy Nr. 30110 Centralnej Kasy Państwowej, w połowie do dyspozycji Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. (Departament Szkolnictwa Ogólnokształcącego) na fundusz specjalny „Taksa administracyjna“, drugą zaś połowę tego dochodu zatrzymać do własnej dyspozycji na pokrycie wydatków rzeczowo-administracyjnych szkół, w szczególności na opał, światło, utrzymanie porządku, na wydatki biurowe, wydatki różne, drobny remont, urządzenie lokali szkolnych, na pomoce naukowe i t. p.. Z tego też dochodu rezerwują dyrekcje szkół półrocznie po 1.50 gr. (względnie po 75 gr. przy częściowych zwolnieniach) od ucznia na wycieczki, urządzenia i przybory do zabaw ruchowych, sporty i t. p., które dyrekcje organizują według własnego uznania. Wszelkie wpływy do funduszu, pozostającego w zarządzie dyrekcji szkół, jak również i wydatki z tego funduszu, czynione, obowiązane są dyrekcje szkół zapisywać jako dochód, względnie rozchód, w myśl przepisów rachunkowo-kasowych dla dyrekcji gimnazjów państwowych.

Funduszu specjalnego „Taksa administracyjna“ używać będzie Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego tak jak dotąd na ogólne cele szkolnictwa średniego ogólnokształcącego, w szczególności zaś na pokrycie komornego za lokale, wynajmowane dla państwowych szkół średnich ogólnokształcących. Z tego też funduszu zasilać będzie Ministerstwo W. R. i O. P. fundusz specjalny Kuratorów Okręgów Szkolnych, celem przyścia z pomocą tym szkołom, które ze względu na szczególne okoliczności z części taksy administracyjnej, pozostającej w ich dyspozycji, własnych wydatków pokryć nie mogą. *Znaczną część taksy administracyjnej pochłona wreszcie ośrodki naukowe, biblioteki i t. p., oraz kwoty, przeznaczone stale na fundusz budowy domów wycieczkowych.

Unormowana niniejszem rozporządzeniem taksa administracyjna winna być przez uczniów wpłacana w dwóch równych ratach półrocznych z początkiem danego półrocza, jednak najpóźniej do końca drugiego miesiąca. Uczniowie, którzy uzyskali zwolnienie od tej taksy w jednym półroczu, korzystają ze zwolnienia i w następnych półroczach szkolnych, o ile i jak długo istnieją warunki, od których zależy zwolnienie. Od uczniów, którzy przed ostatecznym terminem płatności taksy występują ze szkoły, można nie żądać opłacenia taksy.

Do uiszczania taks obowiązani są zasadniczo wszyscy uczniowie (eksterni). Zwolnień można udzielać jedynie od taksy za egzamin dojrzałości eksternów i od taksy administracyjnej.

Ze zwolnień od taksy administracyjnej mogą korzystać:

a) dzieci rodziców niezamożnych, oraz dzieci czynnych funkcjonariuszów państwowych i wojskowych zawodowych, pobierających ze Skarbu Państwa uposażenie służbowe, względnie wynagrodzenie, o ile nie jest wiadomo, że posiadają znaczniejszy majątek. W tym wypadku płacą połowę taksy administracyjnej, która przypada do podziału stosunkowo między Ministerstwo W. R. i O. P. i dyrekcje szkoły;

b) w wypadkach zupełnego ubóstwa w całości, jednak w granicach 10% ogółu uczniów całej szkoły, przyczem zgodnie z tutejszem zarządzeniem z dnia 31 grudnia 1928 r. Nr. II-17818/28 w pierwszym rzędzie uwzględnić należy dzieci niezamożnych inwalidów wojennych.

Od taksy za pełny egzamin dojrzałości eksternów mogą być zwolnieni w połowie kandydaci zupełnie niezamożni oraz dzieci czynnych funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, a także i sami funkcjonarjusze państwowi i wojskowi zawodowi. Całkowicie zwolnieni od tej taksy mogą być wyjątkowo kandydaci zupełnie ubodzy i to w granicach 10⁰/₀ wszystkich kandydatów, dopuszczonych do egzaminu, przy czem analogicznie do punktu b. poprzedniego ustępu pierwszeństwo mieć winny dzieci niezamożnych inwalidów wojennych oraz niezamożni inwalidzi wojenni.

Określonych wyżej zwolnień od taksy administracyjnej udzielają co półrocze rady pedagogiczne szkół, stosownie do stanu majątkowego rodziców uczniom (icom), którzy pilnością i postępami w nauce na to zasługują. Rady pedagogiczne winne przy zwolnieniach od taks rozważyć dokładnie warunki, w jakich młodzież poza szkołami pozostaje, nadto jej pilność i postępy w nauce. Zwolnienia od taksy administracyjnej należy odmówić uczniom (icom) bez względu na to, czy są dziećmi funkcjonarjuszów państwowych i wojskowych zawodowych, którzy nie wykazują należytych postępów w nauce i zachowaniu, a rada pedagogiczna doszła do przekonania, że nie są to objawy przejściowe, ale zasadnicze cechy ujemne inteligencji, lub charakteru. Opieka domowa ucznia może odwołać się od decyzji rady pedagogicznej w wypadku odmówienia zwolnienia do Kuratorjum, które rozstrzyga ostatecznie. Od taksy za egzamin dojrzałości eksternów zwalnia Kuratorjum.

Zwolnienie od taksy administracyjnej następuje z końcem drugiego miesiąca po rozpoczęciu półrocza na skutek podania wniesionego do dyrekcji szkoły przez rodziców, lub opiekę domową ucznia w terminie najdalej miesięcznym po rozpoczęciu danego półrocza. Do podania należy dołączyć stosowne zaświadczenie o stanie majątkowym.

Funkcjonarjusze państwowi i wojskowi nie składają podań o zwolnienie od taksy. Dyrekcja może jednak zażądać od nich w razie wątpliwości przedstawienia zaświadczenia o stanie majątkowym, lub formalnego zaświadczenia, że interesowany jest funkcjonarjuszem państwowym.

Uczniowie (ice) nie zwolnieni od taksy administracyjnej obowiązani są wpłacić tę taksę bezwzględnie po zakomunikowaniu im odnośnych decyzji rady pedagogicznej, najpóźniej jednak do końca 3-go miesiąca danego półrocza pod rygorem niedopuszczenia do dalszych zajęć szkolnych.

Kontrolę nad należytem pobieraniem taks od uczniów, względnie rozdaniem i przekazywaniem taksy administracyjnej, wykonywują w stosunku do wszystkich szkół średnich państwowych niezależnie od organów kontroli państwowej Kuratorja.

W sprawie pobierania taks zechcą Kuratorja wydać bezzwzględnie stosowne zarządzenia dyrekcjom państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia uchylam wszystkie dotychczasowe rozporządzenia, dotyczące niniejszem rozporządzeniem objętych taks szkolnych w szkołach średnich ogólnokształcących

ZARZĄDZENIE

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 17 września 1929 r. Nr. 0-29241/29

w sprawie ponownego ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego okólnika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 1 czerwca 1929 r. Nr. I. R. 6574-29, którym ogłoszono wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu z dnia 9 maja 1929 r. Nr. Dz. III.694-1-29

w sprawie diet i kosztów podróży.

Pod pozycją 110 Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego z dnia 15 lipca 1929 r. Nr. 7-8 został mylnie ogłoszony okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 9 maja 1929 r. Nr. Dz. III.694-1-29 w niecałkowitem brzmieniu, wobec czego ogłaszam go niżej w brzmieniu całkowitem.

Kurator
Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski*

OKÓLNİK

Ministerstwa Skarbu

z dnia 9 maja 1929 r. L. Dz. III.694-1-29

w sprawie diet i kosztów podróży.

Wskutek zapytań niektórych władz w sprawie niżej podanych postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 roku o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia (Dz. U. R. P. Nr. 92 poz. 826) Ministerstwo Skarbu wyjaśnia na zasadzie § 28 tego rozporządzenia, co następuje:

Do § 5 lit. b.

Cała dieta należy się tylko w tym wypadku, gdy pobyt poza zwykłym miejscem służbowym przypada na porę nocną między 21-szą a 6-tą godziną i w tej porze nocnej trwa *dłużej* niż 6 godzin. Bez znaczenia jest okoliczność, czy ten okres nocny ponad 6 godzin przypada na jedną noc, czy też na dwie noce po sobie następujące. Cała dieta należy się zatem np. za podróż służbową, trwającą od 27 lutego godziny 18 do dnia 28 lutego godziny 3 i *jedna minuta*, jak również za podróż służbową, trwającą od godziny 23 i *jedna minuta* tego samego dnia, przyczem jedna minuta oznacza, że chodzi o okres nocny, trwający *dłużej* niż 6 godzin.

Do § 5 ostatni ustęp.

Przepis ten, ustalający chwilę, od której należy liczyć *początek* jazdy, ma analogiczne zastosowanie także do ustalania chwili *zakończenia* jazdy.

Czas odjazdu, względnie przyjazdu kolei, statku i t. p., ustalony w oficjalnym rozkładzie jazdy, należy przyjmować za chwilę rozpoczęcia, względnie zakończenia jazdy tymi środkami lokomocji a to nawet w wypadku, gdyby faktyczny ich odjazd lub przyjazd był z jakichkolwiek powodów opóźniony lub przyspieszony.

Do § 7.

Przepis ten nie dotyczy przeniesienia.

Gdy umieszczenie funkcjonarjusza w szpitalu odbywa się na zasadach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 1926 r. o państwowej pomocy lekarskiej dla funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów (Dz. Urz. R. P. Nr. 95 poz. 555), w myśl którego (§ 7) Skarb Państwa nie pokrywa całego kosztu, lecz *tylko 75 kosztów leczenia szpitalnego*, (taksy szpitalnej) zaś resztę t. j. 25 proc. tych kosztów pokrywa funkcjonarjusz, wówczas należy przyznać funkcjonarjuszowi także 25 proc. diety.

Do § 13.

Przepis ten jest wyjątkiem od zasady, wypowiedzianej w § 2 pnt. 1) i 2), postanawia on bowiem, że mimo odbywania komisji poza zwykłym miejscem służbowym, nie należy się ani dieta ani zwrot kosztów przejazdu w tym wypadku, gdy odległość miejscowości w której ma się odbyć czynność komisyjna, od urzędu zwykłego miejsca służbowego wynosi mniej niż 2 klm.

Wspomnianą odległość danej miejscowości od urzędu należy liczyć nie od granicy danej miejscowości, lecz od *miejsca* czynności komisyjnej w tej miejscowości.

Do § 14.

Przepis ten dotyczy wypadków, gdy funkcjonarjusz *oprócz* normalnej drogi, odbywanej z mieszkania do urzędu (zwykłego miejsca służbowego), odbywa jeszcze drugą drogę z mieszkania lub urzędu (zwykłego miejsca służbowego) dla wykonania miejscowej czynności komisyjnej.

Zatem funkcjonarjuszowi, który np. kontrolując przez kilka dni miejscowy urząd podległy, nie uczęszcza przez te dni do zwykłego miejsca służbowego, nie należy przyznawać unormowanych niniejszym przepisem kosztów przejazdu do miejsca komisyjnego.

Do § 16 ustęp pierwszy.

Gdy funkcjonarjusz odbywa podróż służbową z miejsca delegacji do miejscowości, która jest zwykłym miejscem służbowym, należy się mu dieta tylko za czas przejazdu tam i z powrotem, nie należą się zaś diety za czas jego pobytu w zwykłym miejscu służbowym. Wynika to z § 2, który nie pozwala na pobieranie diet w zwykłym miejscu służbowym. Taka zasada jest zawarta także w § 17.

Do § 16 ustęp pierwszy do słów „o ile z tytułu podróży służbowej nie należy się wyższa dieta“.

Przykład: Funkcjonarjusz, będący na delegacji np. w Wilnie, odbywa w okresie zmniejszonych diet delegacyjnych podróż służbową do Warszawy. Za czas tej podróży służbowej należą mu się diety z tytułu podróży służbowej, t. j. diety warszawskie, które w stosunku do delegacyjnych diet wileńskich są wyższe o 20 proc.

Przykład odwrotny: Funkcjonarjusz, będący na delegacji w Warszawie, odbywa w okresie zmniejszonych diet delegacyjnych podróż służbo-

wą do Wilna. Za czas tej podróży służbowej należą mu się diety z tytułu delegacji zwiększone do wysokości całej diety, ponieważ ta dieta zawiera w sobie 20 procentowe zwiększenie, a więc jest dla niego korzystniejsza niż dieta z tytułu podróży służbowej t. j. dieta wileńska, która takiego zwiększenia nie posiada.

Do § 20 ustęp ostatni.

Postanowienie to przestało być aktualne od czasu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) t. j. od dnia 1 lipca 1929 r.) i to rozporządzenie należy stosować nietylko w sprawie objętej § 20 ostatni ustęp, lecz wogóle do całego trybu postępowania administracyjnego przy załatwianiu rachunków należności za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia, przyczem szczególną uwagę należy zwrócić na postanowienia rozdziałów VIII, XII i XIII traktujących o wydawaniu decyzji, o odwołaniu od decyzji i o terminie wnoszenia odwołania.

Do § 21.

Wyrachowanie się z zaliczki, udzielonej na przypuszczalne koszty podróży służbowej, delegacji (odkomenderowania) i przeniesienia, winno nastąpić równocześnie z wypłatą należności, na której rachunek zaliczka była udzielona t. j. najpóźniej w terminach, wyznaczonych w § 20 (ustęp pierwszy i drugi) do przedstawienia rachunku, względnie o ile chodzi o zaliczkę na ryczałt na koszty przewozu urządzenia domowego (§ 19 lit. b) — równocześnie z wypłatą tego ryczałtu.

W razie zwłoki funkcjonariusza w terminowym przedstawieniu rachunku, względnie zwłoki w zgłoszeniu się do służby na nowem miejscu służbowem, należy zarządzić likwidację zaliczki przez jej potrącenie z uposażenia.

Jest rzeczą oczywistą, że zaliczka na powyższe należności może być udzielona tylko wtedy, gdy została już zarządzona podróż służbowa, delegacja lub przeniesienie.

Do § 22.

Wypłata należności z tytułu podróży służbowych, delegacji i przeniesień odbywa się zasadniczo w myśl § 20 na podstawie przedstawiania przez funkcjonariusza rachunku, uzasadniającego każdą jego pozycję.

Wyjątek od tej zasady stanowi niniejszy przepis, pozwalający na ustalenie miesięcznego *ryczałtu zamiast diet i kosztów przejazdu*. Dotyczy on jednak tylko dwóch rodzajów podróży służbowych, mianowicie podróży służbowych, które

1) trwają przez dłuższy okres czasu (jak np. wyjazdy funkcjonariuszów państwowych poza zwykle miejsce służbowe na roboty budowlane, polowe, lasowe i t. p., trwające nieraz od wczesnej wiosny do późnej jesieni, lub które

2) stale się powtarzają jak np. podróże służbowe organów kontrolnych, mających według z góry ułożonego planu rocznego lub miesięcznego objeżdżać objekty kontrolne w wyznaczonych rejonach służbowych. Z tego powodu do *stale powtarzających* się podróży służbowych nie można zaliczać podróży służbowych np. organów śledczych, chociażby ich wyjazdy były bardzo częste; są one bowiem zależne od przestępstw czy

zawinień, których pod względem ilości czy miejscowości nie można przewidzieć.

Władza naczelna, uzgadniając z Ministerstwem Skarbu wysokość ryczałtu, winna wykazać, że zachodzi jeden z powyższych rodzajów podróży służbowych, oraz tak sprawę przedstawić, by Ministerstwo Skarbu miało możliwość oceny, czy proponowana wysokość jest utrzymana w ramach diet i kosztów podróży, któreby się ewentualnie należały na podstawie rachunku. Wysokość ryczałtu należy zatem ustalać bądź na podstawie faktycznych rachunków poprzednich miesięcy, bądź na podstawie planu podróży służbowych.

Do § 28.

Wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu, wydawane na zasadzie niniejszego postanowienia, są wiążące dla władz administracyjnych. Celem bowiem upoważnienia jednej tylko władzy centralnej, a mianowicie Ministerstwa Skarbu do wyjaśnienia wątpliwości, powstałych przy stosowaniu omawianych przepisów, jest niewątpliwe zapewnienie w całym Państwie jednolitej wykładni tych przepisów.

Wyjaśnienia te nie są nowym przepisem prawnym, aby można mówić o specjalnym terminie ich obowiązywania, wyjaśnienia te podają bowiem tylko, jak dany przepis, budzący wątpliwość, należy rozumieć i dlatego ich znaczenie odnosi się z natury rzeczy do całego czasu, w którym obowiązuje dany wyjaśniony przepis. Wszystkie zatem wyjaśnienia Ministerstwa Skarbu, dotyczące niniejszego Rozporządzenia Rady Ministrów, mają znaczenie od dnia 25 października (data wejścia w życie rozporządzenia, patrz § 30) chociażby data wyjaśnienia była późniejsza.

Na zapytanie, czy rozporządzenie Rady Ministrów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia należy stosować do pracowników kontraktowych.

Ani ustawa uposażeniowa z dnia 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) ani wydane na zasadzie tej ustawy (art. 10) rozporządzenie Rady Ministrów o należnościach za podróże służbowe, delegacje i przeniesienia, nie dotyczy pracowników kontraktowych. W odniesieniu do Państwa mają oni tylko takie prawa i obowiązki, jakie wynikają z zawartej z nimi prywatno-prawnej umowy służbowej. Zatem należności, unormowane wspomnianem rozporządzeniem, będą oni mogli pobierać tylko w tym wypadku gdy umowa służbowa przewiduje możliwość zarządzenia podróży służbowych, delegacji i przeniesienia oraz wyraźnie przyznaje z tego tytułu należności według norm obowiązujących w tym względzie dla funkcjonariuszów państwowych.

Wzór umowy z pracownikami kontraktowymi ustalony przez Prezydium Rady Ministrów i podany władzom do wiadomości okólnikiem z dnia 3 września 1923 r. L.: 10769 przewiduje tylko możliwość odbywania przez pracownika kontraktowego podróży służbowych oraz daje możliwość przyznawania mu diet i kosztów podróży według norm, obowiązujących dla funkcjonariuszów państwowych.

Wzór ten nie daje jednak możliwości przenoszenia, czy delegowania pracownika kontraktowego z jednego urzędu do drugiego. Według podanego wzoru umowy ma się kontraktować pracownika na dłuższy lub krótszy okres czasu do pracy w ściśle określonym urzędzie. Jeżeli zatem pracownik kontraktowy, który w danym urzędzie jest już niepo-

trzebny, zgadza się na służbę kontraktową w innym urzędzie, zmiana jego miejsca służbowego winna nastąpić tylko drogą rozwiązania dotychczasowej umowy służbowej w dotychczasowym urzędzie i nawiązania nowej umowy w nowym urzędzie.

Instytucja bowiem delegacji i przeniesienia (jak również np. zawieszenia w służbie) jest właściwością państwowej służby o charakterze *publiczno-prawnym*, uzasadnioną głównie tą okolicznością, że funkcjonariusz państwowy po odbyciu próbnej, względnie prowizorycznej służby, uzyskuje nominację stałą (art. 33 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164, względnie analogiczne przepisy, normujące inne rodzaje służby państwowej).

Taka sytuacja nie zachodzi w służbie kontraktowej, a temsamem niema potrzeby stosowania delegacji i przeniesienia do pracowników kontraktowych.

(—) *Grodyński.*

Podsekretarz Stanu.

151

OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 17 września 1929 r. L. O-27812/29

do Dyrekcyj i Kierownictw wszystkich szkół średnich ogólnokształcących, szkół zawodowych, seminarjów nauczycielskich i szkół powszechnych w Okręgu

w sprawie międzynarodowego dnia oszczędności — akcja P. K. O. w szkołach.

Dnia 31 października b. r. przypada międzynarodowy dzień oszczędności. Poczтовая Kasa Oszczędności w celu zachęcenia młodzieży do pewnej systematyczności w oszczędzaniu przeprowadza w porozumieniu z Ministerstwem akcję, polegającą na premjowaniu pieniężnym tych uczniów, właścicieli książeczek oszczędnościowych P. K. O., którzy przy systematycznym składaniu oszczędności wykażą się jak największą ilością wpłat na te książeczki, a najmniejszą ilością dokonanych z nich wypłat.

W związku z tem polecam wszystkim podległym mi szkołom wzięcie udziału w konkursie, przyczem warunki tego konkursu są następujące:

- 1) udział w konkursie mogą brać uczniowie (nice), którzy są właścicielami książeczek oszczędnościowych P. K. O. przynajmniej od dnia 1-go stycznia 1929 r. i posiadają przynajmniej osiem pozycji wpłat, wyszczególnionych w książeczce oszczędnościowej.

- 2) a.—Premje w wysokości zł. 20 — otrzymają ci uczniowie (właściciele książeczek oszczędnościowych), którzy wykażą się systematycznym składaniem swych oszczędności na książeczki P. K. O. oraz niepodejmowaniem tychże.

- b.—Premje w wysokości zł. 10 — otrzymają ci uczniowie, którzy

przy systematycznym składaniu oszczędności wykażą się jak najmniejszą ilością pozycyj „wypłat“ z książeczki oszczędnościowej.

Na pokrycie wyżej wymienionych premij przeznaczają P. K. O. ryczałtową kwotę 10.000.

Na dzień 31 października szkoły winny przygotować wykazy uczniów, mogących w myśl wyżej podanych warunków brać udział w konkursie.

Wykazy te winny zawierać pozycje:

- a) Numer danej książeczki oszczędnościowej P. K. O.
- b) Imię i nazwisko jej właściciela.
- c) Ilość uskuteczionych wpłat.
- d) Ilość dokonanych wypłat.

Do dnia 15 listopada r. b. szkoły prześlą wykazy powyższe do Kuratorjum, przyczem szkoły powszechne — za pośrednictwem Panów Inspektorów Szkolnych, którzy winni dopilnować terminowego załatwienia tej sprawy.

Kurator Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

152

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie

z dnia 11-go września 1929 r. Nr. 0-25684/29.

w sprawie obchodu 150-letniej rocznicy śmierci Kazimierza Pułaskiego.

W dniu 11 października b. r. przypada 150 letnia rocznica bohater-skiej śmierci Kazimierza Pułaskiego w walce o niepodległość Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Zarówno Ameryka jak i Polska przygotowują się do bardzo uroczystego obchodu tej rocznicy.

W związku z tem wzywam wszystkie Dyrekcje i Kierownictwa szkół, aby w dniu pomienionym zorganizowały dla młodzieży stosowne obchody, a jednocześnie zachęcam do nabywania broszury o Kazimierzu Pułaskim, wydanej staraniem Centralnego Komitetu uczczenia 150-letniej rocznicy śmierci pod tytułem „Kazimierz Pułaski”. (Warszawa, Foksal 17 Nr. 15 tel. 438-36).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *L. Kuczewski*
Naczelnik Wydziału.

Ogłoszenia urzędowe.

Komisje egzaminacyjne dla nauczycieli szkół powszechnych.

Na podstawie § 2 i 3 Zarządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 14-XII.1928, zawierającego przepisy o praktycznym egzaminie na nauczyciela publicznych szkół powszechnych (Dz. Ur. Min. W. R. i O. P. z dnia 10.I.1929 Nr. 1. poz. 3) ustalam na okres trzyletni pięć Komisyj Egzaminacyjnych dla nauczycieli publicznych szkół powszechnych.

1) Komisja Egzaminacyjna przy Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Wilnie obejmie miasto Wilno oraz powiaty: wileńsko-trocki, oszmiański, wilejski i mołodeczański.

Prezesem Komisji mianuję p. Stanisława Godeckiego, zastępcą prezesa p. Podolaka Alfreda, członkami Komisji: p.p. Borowskiego Wacława, Lirowskiego Stanisława, Milewskiego Kazimierza, Starościaka Stanisława, Kaczorowskiego Stanisława, Kapalę Jana, Chłopickiego Bronisława, Kuczkowskiego Władysława.

Zarazem znoszę rozporządzenie moje z dnia 8 kwietnia 1929 roku Nr. 1-9284/29 w sprawie powołania Komisji Egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół powszechnych (Dz. U. Kurat. O. S. Wil. Nr. 5 z dnia 1.V.29).

2) Komisja Egzaminacyjna przy Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Święcianach obejmie powiaty: święciański, postawski, dziśnieński, brasławski.

Prezesem Komisji mianuję p. Motylewskiego Damazego, zastępcą prezesa p. Oberleitnera Jana, członkami Komisji: p.p. Bednarza Jana, Chomiczkiego Mieczysława, Pilawskiego Leona, Tyszarskiego Tadeusza, Szymańskiego Władysława, Baluna Michała, Piekarskiego Marjana, Szeptowskiemu Romualda, Węgrowicza Konstantego.

3) Komisja Egzaminacyjna przy Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Szczuczynie obejmie powiaty: szczuczyński, lidzki, wołożyński.

Prezesem Komisji mianuję p. Kotowicza Florjana, zastępcą prezesa p. Wilantowicza Lucjana, członkami Komisji: p.p. Kotowicza Ignacego, Stelmacha Antoniego, Stadnickiego Leona, Zasłonę Konstantego, Bocewicz Kazimierza, Rogowskiego Stanisława, Witkowskiego Marjana, Stawowego Baltazara.

4) Komisja Egzaminacyjna przy Państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Słonimie obejmie powiaty: słonimski, nowogródzki, baranowicki.

Prezesem mianuję p. Płochę Stanisława, zastępcą p. Jawdyńskiego Stefana, członkami Komisji p. p. Kamińskiego Kazimierza, Żółtka Ignacego, Sarneckiego Adolfa, Stiasnego Leopolda, Wojtowicza Jana.

5) Komisja Egzaminacyjna przy państwowem Seminarjum Nauczycielskiem Męskiem w Nieświeżu obejmie powiaty: nieświeski i stołpecki. Prezesem Komisji mianuję p. Zollicha Franciszka, zastępcą prezesa

p. Kasprzaka Jakóba, członkami Komisji p. p. Anańkę Mieczysława, Bia-
łasa Stanisława, Czekańskiego Adolfa, Tomaszewskiego Tomasza, Pio-
trowską Marję, Jezierskiego Wacława, Lisowskiego Franciszka.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
L. (—) *Kuczewski*
Naczelnik Wydziału.

K o n k u r s

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego ogłasza ponownie kon-
kurs na stanowisko kierownika 7-kl. publicznej szkoły powszechnej w La-
chowiczach, powiatu baranowickiego.

Jest to miasteczko; szkoła mieści się we własnym budynku, w którym
znajduje się również mieszkanie dla kierownika, do szkoły należy około
jednego hektara ogrodu i sadu. Urząd gminny, kościół, poczta—na miejscu;
również lekarz i apteka.

Do stacji kolejowej 2 klm.

O stanowisko to mogą ubiegać się nauczyciele, posiadający pełne
kwalifikacje oraz odpowiadający wymaganiom art. 12 ustawy z dnia
1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu rozpo-
rządzenia z dnia 3 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 47 poz. 462)

Podania należyście udokumentowane winni kandydaci wnieść w dro-
dze służbowej do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego, (przez
Inspektora Szkolnego w Baranowiczach) w terminie do dni 30 od dnia
wyjścia niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

154

Komunikaty i zawiadomienia.

Chorągiewki dla użytku młodzieży szkolnej podczas świąt narodowych.

Komitet Floty Narodowej, pragnąc szerzyć za pomocą widomego
znaku zewnętrznego propagandę Komitetu Floty Narodowej, nabył dużą
ilość małych chorągiewek, które ze względu na trwałość mogą służyć
młodzieży na cały szereg lat podczas świąt Narodowych lub uroczystości
miejscowych.

Chorągiewki te Komitet Floty Narodowej będzie rozsyłał na pod-
stawie zgłoszonych zapotrzebowań po wpłaceniu należności za każdą
małą flagę w sumie 1 zł. do P. K. O. na konto czekowe Nr. 30, przy-
czem na środkowym odcinku dowodu winna być umieszczona adnotacja:
„należność za małe flagi K. Fl. N.”

Rozmiar flagi małej 18 cm×30 cm na drzewcu, o kolorach pań-
stwowych, a na białym polu na tle wschodzącego słońca okręt oraz
inicjały „K. Fl. N.”.

Broszura o gruźlicy.

Nakładem Wileńskiego T-wa Przeciwgruźliczego wyszła broszura dr. med. A. Borkowskiego p. t. „O gruźlicy“. Kuratorjum O. S. W. rozsyła wszystkim nauczycielom w Okręgu po 1 egz. tej broszury, jako materiał do pogadanek.

155

Ruch służbowy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Powierzenie obowiązków wizytatora szkół.

Minister W. R. i O. P. dekretem z dnia 3 lipca 1929 r. Nr. I. Prez. 4260/29 powierzył *Mieczysławowi Matuszkiewiczowi*, dyrektorowi państwowego seminarjum nauczycielskiego męskiego w Wilnie, pełnienie obowiązków wizytatora szkół w K. O. S. Wileńskiego z dniem 16 lipca 1929 r.

Przyjęci w charakterze pracowników kontraktowych K. O. S. W.

Zenona Aleksandrowiczówna — od 1 września 1929 r. z płacą według XI gr. uposaż. (L. O. 26448/29 z dn. 31-VIII. 1929 r.)

Powierzenie czynności administracyjnych:

1. *Andrzejowi Skórcie*, nauczycielowi gimnazjum państwowego w Dziśnie, powierzono czynności administracyjne w K. O. S. Wileńskiego na czas od dnia 1 lipca 1929 r. do dnia 30 czerwca 1930 r.

(Dekret Kuratorjum O. S. W. z dn. 27-VII. 1929 r. Nr. O. 21907/29)

2. *Wiktorowi Chemiczowskiemu*, nauczycielowi publicznej szkoły powszechnej Nr. 30 w Wilnie, powierzono czynności administracyjne w K. O. S. Wileńskiego na czas od dnia 1 września 1929 r. do dnia 31 sierpnia 1930 r. (Dekret K. O. S. Wileńskiego z dnia 23-VIII. 1929 r. N. O. 24749/29).

Szkolnictwo średnie ogólnokształcące.

a. Mianowani:

1. *Januszkiewiczówna Wanda* tymczasową nauczycielką Gimn. Państw. im. A. Mickiewicza w Wilnie.

2. *Freynthowa Małgorzata* tymczasową nauczycielką Gimn. im. E. Orzeszkowej w Wilnie.

3. *Maksimowska Honorata* tymczasową nauczycielką Gimn. Państw. im. Kościuszki w Słonimie.

4. *Wagner Adam* tymczasowym nauczycielem Gimn. J. Piłsudskiego w Świecianach.

5. *Stolińska-Kalkstejnowa Marja* nauczycielką kontraktową Gimn. im. A. Mickiewicza w Wilnie.

6. *Wojtun Stanisław* nauczycielem tymczasowym Gimn. Państw. im. Rejtana w Baranowiczach.

b. Zwolnieni:

1. *Kawałkowski Antoni* tymczasowy nauczyciel Gimn. Państw. im. A. Mickiewicza w Nowogródku.

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani:

m. Wilno.

1. Ryszard Stettner nauczycielem szkoły Nr. 8 dla dzieci, świętujących sabbat, 2. Stanisław Lisowski nauczycielem szkoły ćwiczeń Państw. Semin. Naucz. Męsk.

pow. wileńsko-trocki.

1. Zofja Korsakówna etatową nauczycielką w Landwarowie. 2. Stanisława Horkawówna nauczycielką w Paskowszczyźnie gm. sołecznickiej. 3. Władysława Żukowska nauczycielką w Malach gm. worniańskiej. 4. Stefanja Jackiewiczówna nauczycielką w Kulach, gm. szumskiej. 5. Janina Mirowska etatową nauczycielką w Nowej Wilejce. 6. Jarosław Łapkowski nauczycielem w Rubionce gm. mickuńskiej.

pow. oszmiański.

1. Aniela Wojtuniówna nauczycielką w Dergiszkach, gm. holszańskiej. 2. Józefa Zienkiewiczówna nauczycielką w Paszkach, gm. dziewieniskiej. 3. Konstanty Nawrocki nauczycielem w Ponarach. 4. Józef Gęsior nauczycielem w Murowanej Oszmiance. 5. Raiza Dremczukówna nauczycielką w Szymakach gm. krewskiej. 6. Jadwiga Majsówna nauczycielką w Nowosiadach, gm. holszańskiej.

pow. wilejski.

1. Genowefa Ożdżanka nauczycielką w Borańcach, gm. dołhinowskiej. 2. Stefanja Majkowska naucz. w Kołowiczach, gm. kołowickiej. Helena Rydz naucz. w Cielakach, gm. wojstomskiej. 4. Joanna Junger, naucz. w Dziewiątni, gm. żodziskiej. 5. Stanisława Slipkówna nauczycielką w Abramowszczyźnie, gm. wojstomskiej. 6. Matylda Sołtysówna naucz. w Słastówce, gm. dołhinowskiej. 7. Janina Hołubowiczówna nauczycielką w Żarach, gm. dołhinowskiej. 8. Ewa Kieraszewiczówna nauczycielką w Osowcu, gm. kurzenieckiej. 9. Katarzyna Ingotówna nauczycielką w Szypkach, gm. chościeńczyckiej. 10. Roman Chałupnik nauczyciel w Pietraszkach, gm. budślawskiej. 11. Franciszka Wojtkiewiczówna naucz. w Rodkowiczach, gm. wiazyńskiej. 12. Apolonja Nowicka naucz. w Naroczcu gm. iżańskiej. 13. Janina Salówna naucz. w Sanguciewie, gm. żodziskiej. 14. Kamila Krajowska-Kukielówna naucz. w Wyhołowiczach, gm. krzywickiej. 15. Jadwiga Piotrowska, naucz. w Zalesiu, gm. ilskiej. 16. Zofja Leśniakówna, naucz. w Niwkach, gm. Kościeniewickiej. 17. Antoni Mińkowski, naucz. w Spasie, gm. dołhinowskiej. 18. Eugenja Baran, naucz. w Chodasach, gm. ilskiej. 19. Władysław Nowicki naucz. w Lubczy, gm. iny ilskiej. 20. Janina Dammówna naucz.

w Drozdach, gm. wojstomskiej. 21. Mieczysława Kumalanka, nauczycielka w Drozdach, gm. wojstomskiej.

pow. święciański.

1. Józef Kisły nauczycielem w Wasiewiczach, gm. twereckiej. 2. Eugenia Pawlukówna etatową nauczycielką w Niewiarowiczach, gm. szemiatowskiej. 3. Marja Urbanowiczówna nauczycielką w Kłaczunach, gm. podbrodzkiej. 4. Irena Toczycka nauczycielką w Czeranach, gm. kiemieliskiej. 5. Zofja Skórska nauczycielką w Zawidzieniętach. 6. Jan Giełżyński naucz. w Zwiłanach, gm. hoduciskiej. 7. Józefa Młynarska naucz. w Podlipianach, gm. kiemieliskiej. 8. Edward Warszawski naucz. w Girynach, gm. podbrodzkiej. 9. Tekla Skórska naucz. w Boczkienikach, gm. święciańskiej. 10. Anfinogien Jermołajew naucz. w Reszkutanach, gm. zabłociskiej. 11. Paweł Ertel naucz. w Stegulanach, gm. kołtyniańskiej. 12. Eugenjusz Ertel naucz. w Babianach, gm. twereckiej. 13. Edward Pietkiewicz naucz. w Dzietkowszczyźnie, gm. twereckiej. 14. Witold Wieliczko naucz. w Wielkiej Wsi, gm. twereckiej. 15. Józef Kacperk nauczyciel w Wardzikiemiach, gm. dukszańskiej. 16. Władysław Margas nauczyciel w Gajluszach, gm. hoduciskiej. 17. Józef Godowicz nauczyciel w Andrzejówce, gm. twereckiej. 18. Stanisław Owczynnik naucz. w Kuryniach, gm. kołtyniańskiej. 19. Stanisław Cybulski naucz. w Gielutach, gminy melegiańskiej. 20. Piotr Kławcan naucz. w Ostrowiskach, gm. twereckiej. 21. Ludwik Orłowicz naucz. w Antołkśnie, gm. łyngmiańskiej. 22. Leon Cybulski naucz. w Staniunach, gm. melegiańskiej. 23. Robert Kulesza naucz. w Melegianach. 24. Antoni Piórkowski naucz. w Bojarach, gm. kołtyniańskiej. 25. Władysław Bukowski naucz. w Garbunach, gm. kołtyniańskiej. 26. Mieczysław Bejnar naucz. w Cejkiniach, gm. melegiańskiej. 27. Marja Rómmelówna naucz. w Witoszanach, gm. melegiańskiej.

pow. postawski.

1. Stefanja Hanusewiczówna naucz. w Wołkołacie. 2. Jan Kędziński naucz. w Mochowiczach, gm. miadziolskiej. 3. Bronisław Turowski, naucz. w Horbach, gm. żośniańskiej. 4. Marja Perkowska naucz. w Starzyskach, gm. miadziolskiej. 5. Helena Siezieniewska naucz. w Wojciechach, gm. woropajewskiej. 6. Jan Szafarowicz naucz. w Kołodzinie, gminie Kobylnik. 7. Stefanja Chlebowiczówna naucz. w Olsiewiczach, gm. miadziolskiej. 8. Scholastyka Sienieziwska naucz. w Krutkach gm. łuczajskiej. 9. Władysław Wyrwicz nauczycielem w Simonach gm. hruzdowskiej. 10. Ferdynand Malec naucz. w Myszkach, gm. duniłowickiej. 11. Stefanja Pacewiczówna naucz. w Sudnikach, gm. miadziolskiej. 12. Helena Nowicka, naucz. w Mikołcach, gm. miadziolskiej.

pow. brasławski.

1. Anna Kedderówna naucz. w Sokołowszczyźnie, gm. jodzkiej. 2. Esia Pliskówna naucz. w Widzach. 3. Stanisław Romaniński naucz. w Widzach. 4. Janina Pietkiewiczówna naucz. w Milunach, gm. słobodzkiej. 5. Chana Frydmanówna naucz. w Drui. 6. Weronika Januszewska naucz. w Smilkach gm. przebrodzkiej. 7. Bronisław Podogrodzki naucz. w Kliszeniskach, gm. smołwiańskiej. 8. Helena Romanowska naucz. w Szewieliskach, gm. bra-

sławskiej. 9. Helena Kostkówna naucz. w Rodziewszczyźnie, gm. słobodzkiej. 10. Aniela Rzucidłówna naucz. w Bałundziskach, gm. widzkiej. 11. Zofja Rydzówna naucz. w Worgielańcach, gm. rymszańskiej. 12. Stanisław Staszkiwicz nauczycielem w Czuryłowie Dolnym, gm. leonpolskiej. 13. Julja Heydówna naucz. w Jodegalach, gm. dryświackiej. 14. Marja Bilewiczówna naucz. w Wojciszkach, gm. widzkiej.

pow. dziśnieński.

1. Anna Marja Cywicka naucz. w Urzeczu, gm. zaleskiej. 2. Katarzyna Kapuścianka naucz. w Dulinie, gm. głębockiej. 3. Bronisław Jasiński naucz. w Zygmuntowie, gm. mikołajewskiej. 4. Grzegorz Rudak etatowym naucz. w Bojarach, gm. pliskiej. 5. Helena Borowcówna nauczycielką w Żukach Górnych, gm. hermanowickiej. 6. Ludwika Majewska naucz. w Chrołach, gm. prozorockiej. 7. Franciszek Stankiewicz naucz. w Dziedzinie, gm. dokszyckiej. 8. Stanisław Szostak naucz. w Szkuncikach, gm. hermanowickiej. 9. Józef Raubo naucz. w Uściu, gm. mikołajewskiej. 10. Janina Szantyrówna naucz. w Brzozowie, gm. mikołajewskiej. 11. Kazimierz Szutowicz naucz. w Proszkach, gm. szarkowskiej. 12. Benedykt Borusewicz naucz. w Hryhorowiczach, gm. mikołajewskiej. 13. Helena Marja Woźniakówna naucz. w Krzywiczach, gm. pliskiej. 14. Cecylja Włodarczykówna naucz. w Zabołociu gm. łużeckiej.

pow. młodeczański.

1. Bronisława Szpilewska naucz. w Pereżyrach, gm. rakowskiej. 2. Michał Bykowski naucz. w Jeśmonowcach, gm. gródeckiej. 3. Franciszek Syzdol naucz. w Lebiezdzie. 4. Michalina Urbańska nauczycielką w Chochle, gm. gródeckiej. 5. Mieczysława Wesołowska naucz. w Piekarach, gm. półoczańskiej. 6. Aniela Skarbkówna naucz. w Bienicy, 7. Bronisława Makutówna naucz. w Lucynie, gm. gródeckiej.

pow. nowogródzki.

1. Władysława Marchelska naucz. w Plisie, gm. wsielubskiej. 2. Klemens Szkudlarek naucz. w Strzale, gm. żdzieciolskiej. 3. Stanisław Lebieź naucz. w Siennie, gm. Lubcza. 4. Franciszek Kowalczyk naucz. w Strzale, gm. żdzieciolskiej.

pow. lidzki.

1. Janina Romanowska naucz. w Hermaniszkach, gm. woronowskiej. 2. Helena Iwaszkiewiczówna nauczycielką w Horodyszczu gm. raduńskiej. 3. Julja Kuczy-Kuczyńska naucz. w Żaczepiczach gm. bielickiej. 4. Walerjan Warszawski naucz. w Zalesiu, gm. sobotnickiej. 5. Antoni Osiński naucz. w Cwierbutach, gm. tarnowskiej. 6. Józef Rogowski nauczyciel w Wawiórcie, 7. Zygmunt Fłazewski naucz. w Dylewie, gm. wawiórskiej. 8. Tadeusz Kozłowski nauczycielem w Radziwaniszkach, gm. tarnowskiej. 9. Aleksandra Woźniakówna naucz. w Przewozach, gm. zablockiej. 10. Marja Pagnesówna naucz. w Zabłociu. 11. Bruno Flajszman naucz. w Wiguszkach, gm. sobotnickiej. 12. Kazimierz Szalko nauczyciel w Karewiczach, gm. sobotnickiej.

pow. szczuczyński.

1. Władysława Tworożanka naucz. w Korytnicy, gm. Orla. 2. Anna Staszówna naucz. w Lipczańskiej Rudzie, gm. Orla. 3. Józefa Pietrowiczówna naucz. w Lipczance, gm. Orla. 4. Włodzimierz Chyliński naucz. w Zieniakach, gm. Nowy Dwór. 5. Bronisław Pietrzukiewicz naucz. w Moskalach, gm. Orla. 6. Marjanna Ambrosówna naucz. w Dziembrowie.

pow. wołyżyński.

1. Zofja Klimkówna naucz. w Minciach, gminy wołyżyńskiej. 2. Bronisława Galswówna naucz. w Judzieniętach, gm. Ługomowicze. 3. Bronisława Sawkówna naucz. w Filipiniętach, gm. zabrzeskiej. 4. Stanisław Niemiec naucz. w Nalibokach, gm. nalibockiej. 5. Marja Nowemberska naucz. w Dowbieniach, gm. wołyżyńskiej. 6. Jadwiga Saramówna, nauczycielką w Zabiełowcach, gm. juraciskiej. 7. Marja Szendlówna naucz. w Jachimowszczyźnie, gm. trabskiej. 8. Teodora Kochankówna naucz. w Żamojdzii, gm. zabrzeskiej.

pow. stołpecki.

1. Kazimiera Cieślikówna naucz. w Bochanach, gminy stołpeckiej. 2. Genowefa Dziadowiczówna naucz. w Stechach, gm. stołpeckiej. 3. Marja Abramowiczówna naucz. w Wiskaczach, gm. mirskiej. 4. Ewelina Maliszewska naucz. w Cerebostyni, gm. zachowickiej. 5. Zinaida Gruszówna naucz. w Zagórzcu, gm. jeremickiej. 6. Jadwiga Malinowska naucz. w Skomoroszках, gm. mirskiej. 7. Helena Popadyńcówna nauczycielką w Bereźnie, gm. mirskiej. 8. Franciszek Iwanowski naucz. Atalezi gm. stołpeckiej. 9. Mieczysław Jabłonowski-Snadzki, naucz. w Ładkach, gm. jeremickiej. 10. Wiera Żdanówna naucz. w Łukach, gm. zuchowickiej.

pow. nieświeski.

1. Wiktorja Podhajska naucz. w Wielkiej Lipie, gm. snowskiej. 2. Wiktor Szczerba naucz. w Małojedach, gm. snowskiej. 3. Anna Szachnówna naucz. w Andruszach, gm. Howiezno. 4. Wincenty Lewandowski naucz. w Dunajczycach gm. Siniawka. 5. Jan Rejt naucz. w Starosielu, gm. zaostrowickiej. 6. Wanda Samotyjówna naucz. w Wojniłowiczach, gm. tańskiej. 7. Wanda Czabrowska naucz. w Sołtanowszczyźnie, gminy tańskiej. 8. Wiktor Zienkiewicz naucz. w Sołtanowszczyźnie, gm. tańskiej.

pow. baranowicki.

1. Anna Kropikówna naucz. w Mysłobożu, gm. lachowickiej. 2. Antoni Nagler naucz. w Horodyszczu. 3. Janina Miładowska nauczycielką w Ostrowiu. 4. Helena Jusicówna naucz. w Wólce, gm. doboromyskiej. 5. Emilja Hołubicka naucz. w Dobrej Woli, gm. niedźwiedzickiej. 6. Romana Krzywicka naucz. w Bieńkowcach, gm. Ostrów. 7. Józef Janczewski naucz. w Krutowcach, gm. Horodyszcze. 8. Michał Babiło naucz. w Mostytyczach, gm. Horodyszcze. 9. Antonina Ostapowiczówna naucz. w Lachowiczach, gm. Krzywoszyn. 10. Eugenjusz Kukulski naucz. w Skorodyńcach, gm. Mołczadź. 11. Konstanty Chwoszcz naucz. w Cyganach, gm. niedźwiedzickiej. 12. Jadwiga Ostapowiczówna nauczycielką w Rogaczach, gm. Krzywoszyn. 13. Franciszek Nohotko naucz. w Sielcu, gm. Dobromyśl.

pow. słonimski.

1. Zofja Krutowska naucz. w Nackowie, gm. Kuryłowicze. 2. Weronika Cendziewicka naucz. w Parchutach, gm. Kozłowszczyzna. 3. Anna Grońska naucz. w Talkowszczyźnie, gm. Szydłowicze. 4. Lucyna Kamińska naucz. w Nowosiólkach, gm. Kołowszczyzna. 5. Aleksander Sulikowski naucz. w Dereczynie. 6. Emilja Boczkowska naucz. w Kabakach, gm. kozłowieckiej. 7. Włodzimierz Zommer naucz. w Ostrowiu, gm. Starowiejskiej. 8. Zygmunt Koll nauczycielem w Byteniu, gm. byteńskiej.

B. Przeniesieni:*m. Wilno.*

1. Władysław Materny ze szkoły powsz. w Lidzie do szkoły Nr. 51 w Wilnie. 2. Jan Hynka z Jadownik, pow. Brzesko do szkoły specjalnej Nr. 3 w Wilnie. 3. Henryk Kowalewski z Dołhinowa pow. wilejskiego do szkoły Nr. 46 w Wilnie. 4. Piotr Jastrzębski z Graużyszek, powiatu oszmiańskiego do szkoły Nr. 50 w Wilnie. 5. Alina Czerwieniowa z Waki pow. wileńskiego do szkoły Nr. 26 w Wilnie. 6. Mieczysław Kacprzyk z Kocielnik pow. święciańskiego do szkoły Nr. 32 w Wilnie. 7. Józef Piwowar z Hrażdowa, pow. postawskiego do szkoły Nr. 4 w Wilnie. 8. Janina Święcicka ze szkoły Nr. 17 do szkoły Nr. 18 w Wilnie. 9. Feliks Kalinowski z Wornian pow. wileńskiego do szkoły Nr. 6 w Wilnie. 10. Czesława Szczerbowa z Kalisza do szkoły Nr. 30 w Wilnie. 11. Klara Hajmanowa z Turka, woj. łódzkiego do szkoły Nr. 8 w Wilnie.

pow. wileńsko-trocki.

1. Bazyli Bochan z Obal pow. wileńsko-trockiego do Orzełówki, gm. rzeszańskiej. 2. Bolesław Kochlewski z Powyśliszcz, pow. dziśnieńskiego do Wornian. 3. Wanda Korbutowiczówna z Czort, pow. postawskiego do Wielkich Solecznik. 4. Marja Szymańska z Rubionki, gminy mickuńskiej do Żakień, gm. rudomińskiej. 5. Tadeusz Bukowczyk z Kul gm. szumskiej do Michaliszek, gm. gierwiackiej. 6. Janusz Zdrojewski z Hurynowszczyzny, pow. nieświeskiego do Błudni, gm. mejszagolskiej. 7. Sabina Pacańska z Czetyrek, pow. oszmiańskiego do Wojdat, gminy rudomińskiej. 8. Julja Babiarzówna z Łuczajki pow. dziśn. do Podworań, gm. turgielskiej. 9. Zofja Żminkowska z Kozian, pow. brasławskiego do Kiemieliszek, gminy trockiej. 10. Barbara Kanafojska z Mołodeczna do Nowych Trok. 11. Katarzyna Małdoniowa z pow. kieleckiego do Jagieliszek gm. trockiej. 12. Wanda Jakobsche z Nowych Trok do Landwarowa. 13. Zofja Daniłowiczówna z pow. białostockiego do Dajnowa gm. solecznickiej. 14. Władysław Süß z Radoszkowicz do Rudomina. 15. Marja Tujakowska ze Zdzięcioła, pow. nowogródzkiego do Nowej Wilejki.

pow. oszmiański.

1. Jan Soroko z Rymosz, gm. dziśnieńskiej do Naruszowiec, gm. holszańskiej. 2. Stefanja Osińska z Łunajki, pow. postawskiego do Wisztok, gm. polańskiej.

pow. święciański.

1. Alicja Bobrowska z Zarzecza, pow. brasławskiego do Troszczan, pow. święciańskiego. 2. Bolesław Januszewski z Połusza, gm. kołtyniańskiego do Poryngi, gm. daugieliskiej. 3. Kazimiera Brygiewiczowa z Kuciek,

gm. świrskiej do Mościan, gm. żukojńskiej. 4. Franciszek Połoczański z Podolec, gm. żukojńskiej do Kuciek, gm. świrskiej. 5. Stanisław Rukowicz ze Strunójć, gm. michałowskiej do Izabelina, gm. daugieliskiej. 6. Stanisława Sawiczowa z Wielkiej Wsi, gm. Koltyniany, do Niewojszan, gm. mielegiańskiej. 7. Stefanja Pilawska z pow. obornickiego do Święcian. 8. Jadwiga Oniechowska z Niesutycz, pow. nowogródzkiego do Antessor, gm. podbrodzkiej.

pow. postawski.

1. Marja Matyysisówna z Girtun, pow. dziśnieńskiego do Osinogródka. 2. Franciszek Kućko z pow. lidzkiego do Kalit, gm. duniłowickiej.

pow. wilejski.

1. Kazimierz Konarski z pow. brasławskiego do Wiazynia. 2. Marja Konarska z pow. brasławskiego do Wiazynia. 3. Bolesława Kraczkowska z pow. brasławskiego do Dziemidek, gm. budstawskiej. 4. Stefan Batowski ze Spory, gm. dołhinowskiej do Tatuć, gm. Iża.

pow. brasławski.

1. Genowefa Szklarczykówna z pow. wilejskiego do Budy Bliższej, gm. jodzkiej. 2. Marja Zubrówna z pow. mołodeczańskiego do Kalenki-szek, gm. Opsa.

pow. dziśnieński.

1. Stefan Gołębiowski z pow. wileńsko-trockiego do Popek. 2. Tadeusz Jarzyna z pow. wilejskiego do Głębokiego. 3. Lucja Hellwigowa z Głębokiego do Dokszyć.

pow. lidzki.

1. Helena Gawlikowa z pow. mińsko-mazowieckiego do Cybor, gm. tarnowskiej. 2. Mieczysław Chwastek z Wang, gm. bielickiej do Krasnej tejże gminy.

pow. szczuczyński.

1. Marja Kubikowa z Zabłocia do Żołudka.

pow. nowogródzki.

1. Jan Więckowski z Zagórza-Delatyckiego do Boćkowicz, gm. zdzieciolskiej. 2. Michał Hutor z Niechniewicz do Łobacz, gm. poczapowskiej.

pow. nieświeski.

1. Marja Ogrodnikowa z Moroczy do Krętego Brzegu, gm. Horodziej. 2. Anna Ćwirkówna z Sołtanowszczyzny do Słobody Rządowej, gm. Siniawka. 3. Antoni Stankiewicz z Dołkind, gm. snowskiej do Snowia.

pow. baranowicki.

1. Janina Kołłątajowa z Łotwicz do Małej Błoszni, gm. Mołczadź.

pow. stołpecki.

1. Ludwik Pióro ze Starego Świerznia do Nowego Świerznia. 2. Anna Gibka z pow. prużańskiego do Zasula.

pow. słonimski.

1. Aleksandra Rytwińska z pow. pińskiego do Nienadowicz, gminy Kozłowszczyzna.

C. Przeniesieni w stan spoczynku i w stan pozasłużbowy.

1. Zofja Frączkowa nauczycielka szk. powsz. Nr. 46 w Wilnie, w stan spoczynku. 2. Janina Baran-Bielińska, nauczycielka szk. powsz. w Ostrowiu, pow. baranowickiego w stan pozasłużbowy. 3. Janina Jakubowska, nauczycielka szkoły powsz. w Zarzeczanach, pow. brasławskiego w stan pozasłużbowy.

D. Zwolnieni.

1. Stanisław Bohdziewicz, naucz. w Meleczych, gm. rudomińskiej, pow. wileńsko-trockiego—na własną prośbę. 2. Józef Bartkiewicz, nauczyciel szk. powsz. w Markuciach, gm. Wawiórka, pow. Lidzkiego. 3. Kazimiera Majewska, naucz. szk. powsz. w Ruczaju, gm. szarkowskiej, pow. dziśnieńskiego.

E. Anulowanie dekretu zwolnienia z pozostawieniem na dotychczasowym stanowisku.

pew. dziśnieński.

1. Bolesław Kozarnowicz, naucz. w Woronach. 2. Józef Żwawni nauczyciel w Brzozowie, gm. mikołajewskiej. 3. Janina Podlaska, naucz. w Plisie. 4. Jerzy Wachnianin naucz. w Moniakowie, gm. mikołajewskiej. 6. Helena Łapińska, naucz. w Mirońcykach, gm. Mikołajewskiej. 6. Mieczysław Wiczorek, naucz. w Azorcach, gm. parafjanowskiej. 7. Władysław Olkuśnik naucz. w Jaźnie.

pow. wilejski.

1. Aleksander Chojecki, naucz. w Nowej Hucie,

pow. baranowicki.

1. Marja Kuczyńska. 2. Bronisław Wojnarowski. 2. Bronisław Ciechanowicz. 4. Jan Samojo. 5. Edward Chmura. 6. Władysław Jurkiszowicz. 7. Wacław Kozłowski. 8. Nadzieja Kobiakowa. 9. Weronika Haniewiczówna.

pow. lidzki.

1. Michał Antonowicz, naucz. w Jawszewiczach.

F. Powołani do służby czynnej ze stanu pozasłużbowego.

1. Stanisława Milewska do szkoły Nr. 25. w Wilnie. 2 Eugenia Leimanowiczówna do szkoły Nr. 50 w Wilnie.

Seminarja nauczycielskie.

Mianowani.

1. Edward Rutkiewicz, tymczasowym nauczycielem Semin. Naucz. w Nieświeżu. 2. Irena Stankiewiczowa naucz. Semin. Naucz. im. Kr. Jadwigi w Wilnie. 3. Zenona Podolakowa nauczycielką Semin. Ochroniarskiego w Wilnie. 4. Augustyn Ignasik nauczycielem Semin. Nauczycielskiego w Szczuczynie. 5. Alina Łubieńska naucz. Semin. Naucz. w Trokach. 6. Paweł Komar naucz. Semin. Naucz. w Stonimie. 7. Adelajda Matulajtisówna naucz. Semin. Naucz. w Święcianach. 8. Władysław Wołko naucz. naucz. Semin. Naucz. Męskiego w Wilnie.

Zwolnieni.

1. Helena Bobotkowa naucz. Semin. Naucz. w Trokach na własną prośbę.

Dział nieurzędowy.

NOWE PODRĘCZNIKI**Dla nauczycieli:**

Cena zł.

<i>Claparède E.</i> Szkoła na miarę. Zagadnienie dostosowania nauki do uzdolnień uczniów. Przekład dr. Ziemińskiego . . .	1.80
<i>Green G. H.</i> Psychoanaliza w szkole. Teoretyczne sposoby analizy i poznania dzieci szkolnych i praktyczne sposoby oddziaływania na nie	8.—
<i>Mścisz M.</i> Zarys metodyki geografji. Podręcznik dla nauczycieli szkół powszechnych i w seminarjach	8.—
— Zarys metodyki geografji. Wydanie dla geografów-nauczycieli szkół średnich i dla wyższych kursów nauczycielskich.	—.—
<i>Pohaska H.</i> Dydaktyka historji. Cele, zasady i metody nauczania	10.—

Dla uczniów:

<i>Arct-Golczewska M.</i> Botanika na przechadzce. 280 rysunków roślin na 20 tablicach z tekstem objaśniającym, przejrzanym i uzupełnionym przez d-ra J. Kołodziejczyka. Ułożone środowiskami	6.—
<i>Chołoniewska K.</i> Gospodarstwo domowe i kuchnia racjonalna. Dla szkół powszechnych, gospodarczych i zawodowych, opracowany z uwzględnieniem życzeń nauczycielstwa i żądań Minist. W. R. i O. P.	5.—
<i>Czystowski J. i Kowalewski M.</i> Ćwiczenia samodzielne z fizyki. Są to zeszyty, zawierające kompletny materiał programowy z pytaniami i miejscem na odpowiedź, wzorami i rysunkami. Zwalniają z dyktowania wykładu i stanowią, po wypełnieniu, pełny kurs fizyki. Zeszyt I. Ćwiczenia wstępne Zeszyt II. Ciepło.	— .90 1.20
<i>Konopnicka M. i Noskowski Z.</i> Śpiewnik dla dzieci. Część III. Wybór pieśni na 3 i 4 głosy, ułożył Karol Hławiczka	—.—
<i>Łaganowski St.</i> Krajoznawstwo. Podręcznik geografji dla IV go oddziału szkoły powszechnej i dla klasy I. szkoły średniej. Z licznymi rysunkami Wyd. 2-gie	2.20
<i>Mścisz M.</i> Geografja dla kl. IV szkół powszechnych. Opracowana ściśle podług programu z uwzględnieniem ostatnich wymagań metodyki. Nadaje się i dla kl. I-iej gimnazjalnej. Z rysunkami i mapami	3.—
<i>Szober St. i Nowicki W.</i> Ćwiczenia językowe w szkole powszechnej. Gramatyka, styl i pisownia. Zeszyt I, 2-gi rok nauczania. Metoda przedyskutowana na zjazdach Nauczycielstwa i wypróbowana w kilkudziesięciu szkołach z doskonałymi rezultatami. 38 obrazków i 2 tablice kolorowe zachęcają ucznia i stanowią świetny materiał do pracy. Książka ucznia	3.—

- — Też same **Ćwiczenia językowe.** ze wskazówkami meto-
dycznymi jako książka nauczyciela, ogromnie ułatwiająca
wykład 3.—
- Arnold St. Leśniewski C. i Pohoska H.* **Polska w rozwoju
dziejowym.** Zagadnienia polityczne, ustrojowe, gospodarczo-
społeczne, kulturalne. Dla kl. VIII, jako materiał programowy
i przygotowanie do matury 6.50
- Chwiałkowski Z.* **Algebra z licznymi zadaniami dla kl. IV.**
Przystosowana do ostatniego programu gimnazjum z uwzględ-
nieniem wymagań naukowych. Wyrabia w uczniu biegłość
rachunkową i rozwija zdolność do rozumowań logicznych. 4.—
- **Algebra dla kl. V.** Według programu 4.—
- Deb E.* **Nouveau cours pratique de français.** Książka uła-
twiająca naukę i dająca dużą korzyść praktyczną 6.—
- Kalinowski St.* **Fizyka tom III.** Elektryczność i magnetyzm.
Teraz więc już jest całość lubianego podręcznika, który od
paru lat ukazał się w zeszytach. 14.—
Części poprzednie są: Tom I. O mierzeniu i jednostkach.
Mechanika. Dynamiczne właściwości ciał. 10.—
Tom II. O falach, o głosie, o promieniowaniu. 7.20
- Kołodziejczyk J. dr.* **Ćwiczenia z morfologii roślin.** Część I.
Morfologia organów wegetatywnych roślin kwiatowych. Z ryc. 1.20
- **Ćwiczenia z morfologii roślin.** Część II. Morfologia
kwiatu —.—
- Kridl M.* **Literatura polska wieku XIX-go.** Cz. IV. Literatu-
ra w kraju po r. 1830. Książkę zdobią liczne portrety, ilustra-
cje i fascimile 4.80
- Mścisz M.* **Geografja Polski** dla szkoły średniej. I. Polska ja-
ko całość. II. Krainy geograficzne. III. Ludność ziem polskich.
Z 165 rysunkami i mapami 6.—
- Serejski M.* **Historja starożytna dla kl. IV-ej.** Z rycinami
i mapkami. Jest to jeden z całej serii podręczników, opra-
cowanych przez zespół pedagogów jako całokształt nauki
historji w szkole 4.50
- Słownik frazeologiczny** — ułatwia uczniom pisanie wypra-
cowań, prawidłowe wyrażanie się i wzbogaca język. 8.—
- Stout G. F.* **Zarys psychologii.** Z oryginału angielskiego prze-
łożył dr. Cz. Znamierowski. Dla wyższych klas szkoły śred-
niej i dla szkół wyższych. Wydanie 2-gie 8.—
- Ulanicka M.* **Zasady prowadzenia domu.** Podręcznik dla szkół
żeńskich 6.40
- Wyczałkowski J.* **Trygonometria.** Podręcznik dla wyższych klas
szkoły średniej. Bardzo dobrze przyjęta przez sfery peda-
gogiczne 8.—
- Wyczałkowski J. i Zborowski P.* **Ćwiczenia praktyczne i za-
dania z fizyki.** Dla wyższych klas szkół średnich i dla
szkół akademickich 9.—
- Zasady pisowni** i słowniczek ortograficzny. Opr. H. Galle.
Wyd. nowe 1.60

PP. Profesorowie zechcą żądać, w zakresie
swoich specjalności, okazowych egzemplarzy
podręczników dla uczniów gratisowo.

Nowości wydawnicze.

Stanisław Janicki. Śląsk na łonie Macierzy 1922-1928. Nakł. autora, Katowice (ul. Dąbrowskiego 13) — 1939. Cena 11 zł.

Jakób St. Cezak. Geografia gospodarcza wraz ze statystyką życia współczesnego. Wydanie III powiększone. Cena w oprawie zł. 6.80.

Książkę powyższą powinien posiadać każdy człowiek inteligentny, chcący zorientować się w całokształcie zagadnień współczesnego życia gospodarczego: odda ona szczególną usługę nauczycielom, kupcom, przemysłowcom, rolnikom, urzędnikom państwowym i komunalnym oraz działaczom społecznym i oświatowym.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł.,— Czwierć strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż $\frac{1}{4}$ kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr. za wyraz. Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności (konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Druk. „LUX”, Wilno.